

İntörn Hekimlik Dönemi Geri Bildirimlerinin Değerlendirilmesi (Tıp Fakültesi Örneği)

Evaluation of Internship Feedback (The case of Medical School)

Mehmet Emin Layık*, Duygu Korkmaz

Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Tıp Fakültesi, Tıp Eğitimi ve Bilişimi Ad, Van, Türkiye

ÖZET

Amaç: Bu çalışmada; Tıp Fakültesi Dönem 6 öğrencilerine, intörn hekimlik dönemi stajları için uygulanan geri bildirim anketlerini değerlendirmek ve intörn hekimlik programının gelişimine katkı sağlamak amaçlanmıştır.

Gereç ve Yöntem: Çalışmanın örneklemini 2017-18 Eğitim Öğretim yılında Dönem 6'ya devam eden öğrenci grubu oluşturmaktadır. Toplam 12 sorudan oluşan anket öğrencilere dağıtılıp kendilerinden belirtilen sorulara; "kesinlikle katılıyorum" "katılıyorum" "kararsızım" "katılmıyorum" ve "kesinlikle katılmıyorum" seçenekleri arasında puan vererek (Likert Ölçeği) değerlendirme yapmaları istenmiştir. Dağıtılan anket toplam 72 öğrenciden geri alınmıştır.

Bulgular: Tıp Eğitimi içerisinde önemli yer kaplayan bölümlerden olan Kadın Hastalıkları ve Doğum, İç Hastalıkları, Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları ve Kardiyoloji eğitimlerine dair olumsuz yönde geri bildirimler alınmıştır. Ancak mezun olup pratisyen hekim olduklarında en çok karşılaşacakları; Aile Hekimliği, Acil ve Adli Hekimlik pratiklerinde ise tüm sorularda olumlu geri dönüşler alınmıştır.

Sonuç: Tanımlayıcı istatistikler ve grafiklerden elde edilen sonuçlara göre intörn hekim görüşlerinin eğitim programı türüne göre farklı olduğu görülmüştür. Tıp eğitiminde hem teorik hem de pratik uygulama olarak önemli yer kaplayan branşlar eğitim içerikleri ve fiziki şartlar açısından tekrar gözden geçirilmelidir. Programların yeniden tasarlanması sürecinde elde edilen bulgular önemlidir.

Anahtar Kelimeler: Tıp eğitimi, geri bildirim, uyum analizi, program değerlendirme

ABSTRACT

Objectives: The aim of this study was to evaluate the feedback questionnaires applied to the internship of Faculty of Medicine students and to contribute to the development of the intern medicine program.

Materials and Methods: The sample of the study consists of the students who continue to the sixth term in 2017-18 Academic Year. The questionnaire consisting of 12 questions was distributed to the students. "Strongly agree" "agree" "undecided" "disagree" and "strongly disagree" were asked to make a rating (Likert's Scale). The feedback was received from total of 72 students and was applied Correspondence Analysis.

Results: Negative feedback was received on Gynecology and Obstetrics, Internal Medicine, Pediatrics and Cardiology, which occupy an important place in Medical Education. However, when they graduate and become a general practitioner, they most encounter: about practice of Family Medicine, Emergency and Forensic Medicine, was received positive feedback on all questions.

Discussion and Conclusion: According to the results obtained from descriptive statistics and graphs, it was seen that pre-physician views were different according to the type of training program. Branches that occupy an important place both in theoretical and practical applications in medical education should be reviewed in terms of educational contents and physical conditions. Moreover, in the most common branches in the field, contribution should be made to the continuity of the training with the feedbacks.

Key Words: Medical Education, Feedback, Correspondence Analysis, Program Evaluation

Giriş

Geri bildirim, günlük hayatımızda yer alan ve öğrenme süreci açısından önemli olan bir kavramdır. Basit haliyle geri bildirim, bir davranış hakkında bilgi vermedir. Neyin nasıl yapıldığı üzerine alınan geri bildirim, öğrenme ve gelişmede önemli unsurlardan birisidir. Bir performans ya da

davranış hakkında, o performansın ya da davranışın onaylanıp gelişmesini sağlayacak bir harekete öncülük eden geri bildirim sayesinde birey, davranışı hakkında edindiği bilgiyi amacına ulaşmak üzere değiştirebilir ya da gerekli düzenlemeleri yapar (1). Böylece gerektiği durumlarda farklı yaklaşımlar planlar.

*Sorumlu Yazar: Mehmet Emin Layık, Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Tıp Eğitimi ve Bilişimi AD, Tuşba, Van, Türkiye
E-mail: eminalayik@gmail.com Tel: +90 (533) 399 26 52

ORCID ID: Mehmet Emin Layık: 0000-0002-4055-3983, Duygu Korkmaz: 0000-0003-2969-4934

Geliş Tarihi: 25.07.2018, Kabul Tarihi: 24.04.2020

Tablo 1. Soru 1: Stajın başlangıcında stajın öğrenim hedefleri tanımlanmıştır

	Acil Tıp (%)	Adli Tıp (%)	Aile Hekimliği (%)	Pediyatri (%)	Dahiliye (%)	Genel Cerrahi (%)	Halk Sağlığı (%)	Kadın Doğum (%)	Kardiyoloji (%)	Psikiyatri (%)
Hiç Katılmıyorum			11,1	19,6	6,3			13,5	4,5	2,9
Katılmıyorum	11,1	6,7		23,9	25,0	8,9		32,4	22,7	8,6
Kararsız	25,9	6,7	14,8	13,0	39,6	13,3		27,0	9,1	11,4
Katılıyorum	37,0	20,0	48,1	39,1	18,8	53,3	40,9	13,5	31,8	57,1
Kesinlikle Katılıyorum	25,9	66,7	25,9	4,3	10,4	24,4	59,1	13,5	31,8	20,0

Tablo 2. Soru 2: Staj süresince günlük aktivite programım ve yapmak zorunda olduğum yeterince açıklanmıştır

	Acil Tıp (%)	Adli Tıp (%)	Aile Hekimliği (%)	Pediyatri (%)	Dahiliye (%)	Genel Cerrahi (%)	Halk Sağlığı (%)	Kadın Doğum (%)	Kardiyoloji (%)	Psikiyatri (%)
Hiç Katılmıyorum			7,4		6,3			13,5	4,5	
Katılmıyorum	11,1		3,7	30,4	18,8	6,7		21,6		5,7
Kararsız	22,2	20,0	11,1	19,6	37,5	13,3		16,2	22,7	14,3
Katılıyorum	37,0	13,3	48,1	43,5	33,3	51,1	36,4	29,7	63,6	57,1
Kesinlikle Katılıyorum	29,6	66,7	29,6	6,5	4,2	28,9	63,6	18,9	9,1	22,9

Tablo 3. Soru 3: Öğretim üyeleri staj süresince sorulan soruları açık ve anlaşılır biçimde açıklamıştır

	Acil Tıp (%)	Adli Tıp (%)	Aile Hekimliği (%)	Pediyatri (%)	Dahiliye (%)	Genel Cerrahi (%)	Halk Sağlığı (%)	Kadın Doğum (%)	Kardiyoloji (%)	Psikiyatri (%)
Hiç Katılmıyorum	3,7		7,4	8,7	2,1	2,2		8,1		
Katılmıyorum	11,1	6,7	7,4	13,0	12,5	6,7		29,7	18,2	2,9
Kararsız	3,7	26,7	7,4	28,3	37,5	17,8	4,5	24,3	22,7	17,1
Katılıyorum	51,9	66,7	44,4	34,8	41,7	44,4	36,4	27,0	45,5	48,6
Kesinlikle Katılıyorum	29,6		33,3	15,2	6,3	28,9	59,1	10,8	13,6	31,4

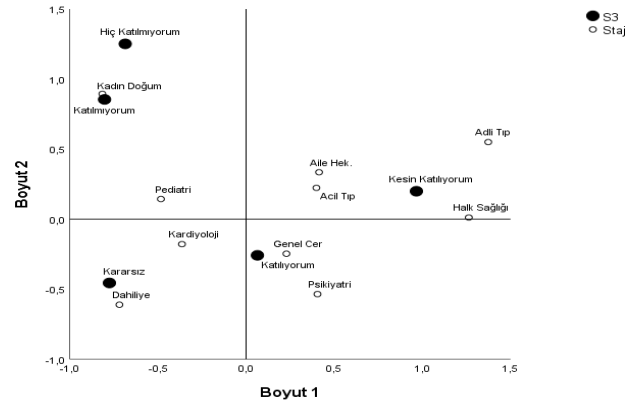
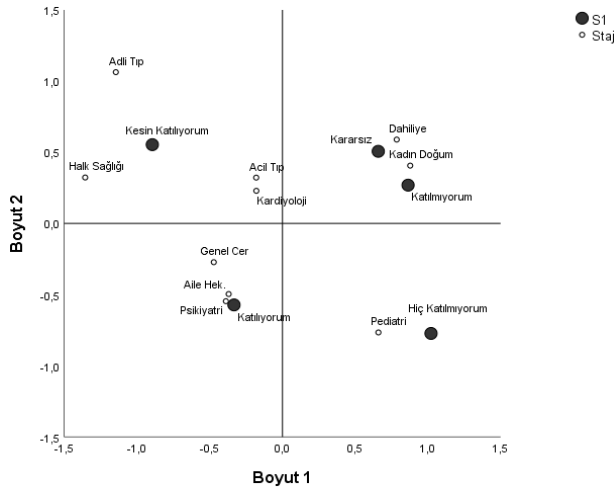
Ridder et ve ark. (2008) klinik eğitimde geri bildirim: “Performansı artırmak amacıyla, bir stajyerin gözlemlenen performansına ilişkin elde edilen özel bilgilerin bir standart ile karşılaştırılması” olarak tanımlamayı önermektedir (2).

Klinik tıp eğitiminde, geri bildirim önemi pedagojinin ötesine uzanır. Klinik dönemde öğrencilerin belirlenen yetkinlikler çerçevesinde iş başında beceri ve tutum geliştirmeleri amaçlanır. Geri bildirim olmadan verilen eğitimde hatalar düzeltilemez, performansın kalitesi geliştirilemez

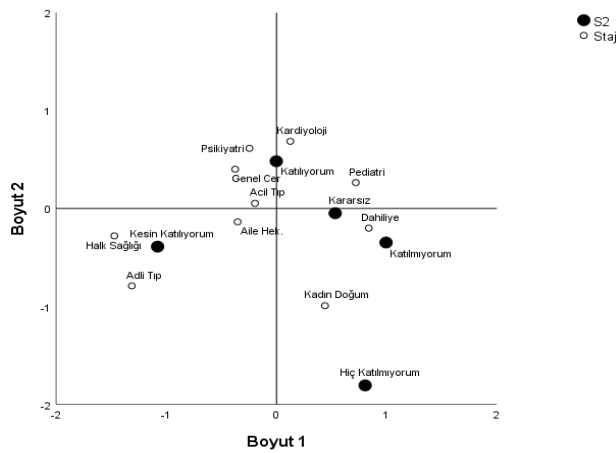
ve klinik yeterlilik ampirik olarak elde edilir veya hiç elde edilmez (3).

Gerçek bildirim klinik performansı arttırdığı yapılan çalışmalarla da gösterilmiştir (4). Örneğin, sistematik bir derlemede, düzenli geri bildirim hekimlerin klinik performansını önemli ölçüde arttırdığı belirtilmektedir (5).

Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Tıp Fakültesinde 6 yıllık tıp eğitimi 3 faz olarak verilmektedir. Dönem 1,2 ve 3’ü içine alan klinik öncesi dönem “Faz 1” olarak adlandırılmakta ve dersler; entegre sisteme göre düzenlenmiş komiteler şeklinde

Fakültesi Eğitim Programının gelişimine katkı sağlamaktadır.

işlenmektedir. Sistemlerin normallerinin anlatıldığı dönem 1 ve 2'de 5'er komite, anormal hastalık durumlarının ve kliniğe giriş derslerinin anlatıldığı dönem 3'te 7 komite vardır. Klinik dönemde ise; Dönem 4 ve 5'i içine alan Faz 2'de toplam 25 staj kurulu, intörnlik dönemini (dönem 6) kapsayan Faz 3'te 12 staj bloğu uygulanmaktadır. Dönem 6 diğer bir ifade ile "İntörn Hekimlik" dönemidir. Fakültemizde tüm dönemlerde öğrencilerinden geri bildirimler 5'li Likert ölçekli anketlerle toplanmaktadır.

Tüm dönemlerde toplanan geri bildirimler fakültemiz içerisinde ilgili komisyonlarda değerlendirilmekte olup yönetime ve ilgili anabilim dallarına rapor halinde sunulmaktadır. Bu çalışmada tüm dönemlerin geri bildirim çıktıları yerine öğrenci iken hekim yeterliliklerinin en fazla uygulanma fırsatının olduğu Dönem 6 geri bildirimlerini değerlendirmesi uygun bulunmuştur.

Bu çalışmanın amacı dönem 6 öğrencilerine uygulanan stajların güçlü yönleri, eksiklikleri ve öğrencilerin beklentilerini belirlemek, değerlendirmeler sonucunda elde edilen verilerle 'İntörn Hekimlik' dönemi müfredatının ve Tıp

Gereç ve Yöntem

Araştırma kesitsel tipte, tanımlayıcı bir çalışmadır. Çalışmanın evreni, Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Tıp Fakültesi dönem 6 öğrencilerini (80 öğrenci) kapsamaktadır. Çalışmaya 72 öğrenci katılmış ve katılan öğrencilere; Acil Tıp, Adli Tıp, Aile Hekimliği, Pediyatri, Dahiliye, Genel Cerrahi, Halk Sağlığı, Kadın Doğum, Kardiyoloji ve Psikiyatri eğitimlerini değerlendirmeye yönelik 12 sorudan oluşan anket formu uygulanmıştır (Tablo 13). Anketteki sorular; "Kesinlikle Katılıyorum (5)", "Katılıyorum (4)", Kararsızım (3), Katılmıyorum (2) ve Kesinlikle katılmıyorum (1) olmak üzere 5'li Likert tipi ölçekle uygulanmıştır. "Kesinlikle katılıyorum" ve "Katılıyorum" seçenekleri "Olumlu" görüş olarak, "Kesinlikle katılmıyorum" ve "Katılmıyorum" seçenekleri "Olumsuz" görüş olarak kabul edilmiştir. Katılımcıların 'kararsızım' seçmesi ise olumlu veya olumsuz olarak kabul edilmemiştir.

Her soru için yanıt kategorileri ile eğitim alanlar arasındaki ilişkileri belirtmek için tanımlayıcı istatistikler, öğrencilerin ifadelerinden hareketle yanıt değişkenlerinin dağılımına göre yüzdelik olarak verilmiştir ve bu ilişkileri kolay anlaşılır şekilde görsel olarak sunmak amacıyla Uyum Analizi (6) yapılmıştır.

Bulgular

2017-2018 Eğitim Öğretim yılında Dönem 6'da 80 öğrenci eğitim görmüştür. 72 öğrenci çalışmamıza katılmıştır. Katılma oranı %90'dır.

Ankette yer alan "Stajın başlangıcında stajın öğrenim hedefleri tanımlanmıştır." ifadesine öğrencilerin verdiği cevaplar değerlendirildiğinde; Kadın Doğum ve Kardiyoloji eğitimi için en çok "katılmıyorum" seçeneği, Dâhiliye ve Pediyatri için en

Tablo 4. Soru 4: Staj süresince öğrencilerin staja motivasyonu sağlanmıştır

	Acil Tıp (%)	Adli Tıp (%)	Aile Hekimliği (%)	Pediyatri (%)	Dahiliye (%)	Genel Cerrahi (%)	Halk Sağlığı (%)	Kadın Doğum (%)	Kardiyoloji (%)	Psikiyatri (%)
Hiç Katılmıyorum			3,7	13,0	8,3	4,4		21,6	4,5	
Katılmıyorum	7,4	6,7	7,4	28,3	27,1	13,3		43,2	18,2	8,6
Kararsız	14,8		18,5	26,1	31,3	15,6	4,5	10,8	40,9	22,9
Katılıyorum	40,7	26,7	48,1	23,9	25,0	51,1	45,5	16,2	27,3	42,9
Kesinlikle Katılıyorum	37,0	66,7	22,2	8,7	6,3	15,6	50,0	8,1	9,1	22,9

Tablo 5. Soru 5: Bu staj süresince öğretim üyeleri öğrencilerle olumlu bir etkileşim kurabilmiştir

	Acil Tıp (%)	Adli Tıp (%)	Aile Hekimliği (%)	Pediyatri (%)	Dahiliye (%)	Genel Cerrahi (%)	Halk Sağlığı (%)	Kadın Doğum (%)	Kardiyoloji (%)	Psikiyatri (%)
Hiç Katılmıyorum	3,7	6,7	7,4	8,7	4,2	4,4		18,9	4,5	
Katılmıyorum	3,7		7,4	17,4	16,7	6,7		24,3	13,6	5,7
Kararsız	18,5		7,4	30,4	29,2	13,3	4,5	18,9	40,9	17,1
Katılıyorum	40,7	33,3	40,7	32,6	35,4	46,7	22,7	24,3	27,3	34,3
Kesinlikle Katılıyorum	33,3	60,0	37,0	10,9	14,6	28,9	72,7	10,8	9,1	40,0

Tablo 6. Soru 6: Staj dışı zamanda bu stajın hocalarına ulaşılabilmektedir

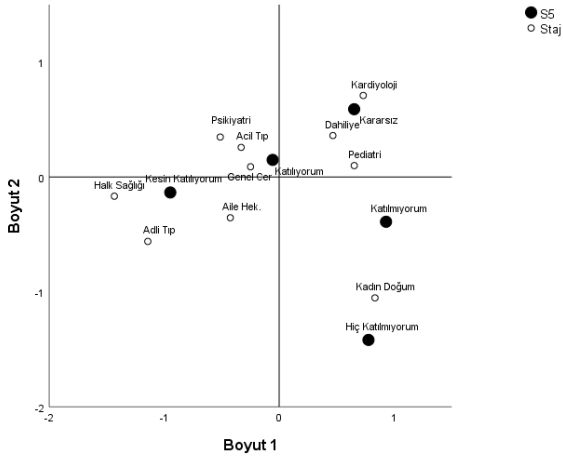
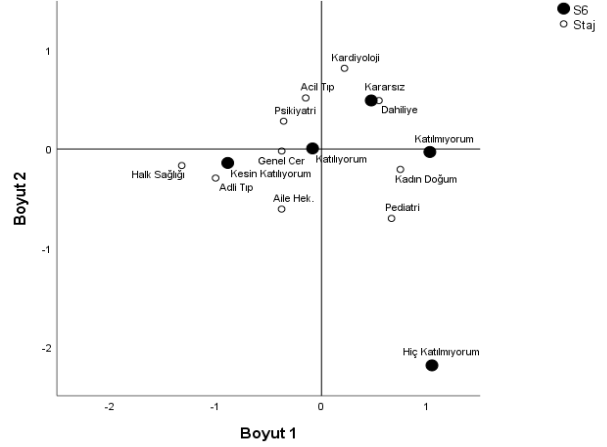
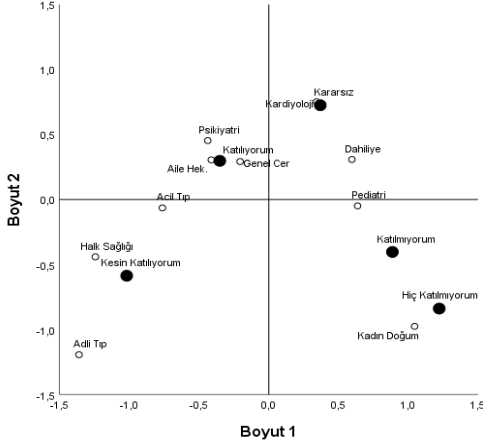
	Acil Tıp (%)	Adli Tıp (%)	Aile Hekimliği (%)	Pediyatri (%)	Dahiliye (%)	Genel Cerrahi (%)	Halk Sağlığı (%)	Kadın Doğum (%)	Kardiyoloji (%)	Psikiyatri (%)
Hiç Katılmıyorum			7,4	10,9		2,2		8,1		
Katılmıyorum	3,7	6,7	3,7	17,4	22,9	2,2		16,2	4,5	8,6
Kararsız	29,6		14,8	21,7	27,1	15,6	9,1	29,7	40,9	22,9
Katılıyorum	44,4	46,7	40,7	34,8	33,3	55,6	31,8	37,8	40,9	34,3
Kesinlikle Katılıyorum	22,2	46,7	33,3	13,0	14,6	24,4	59,1	8,1	13,6	34,3

çok “kararsız” seçeneği ve diğer eğitim programlarında ise en çok “katılıyorum” seçeneği ifade edilmiştir (Tablo 1) (Grafik 1).

Ankette yer alan “Staj süresince günlük aktivite programım ve yapmak zorunda olduğum yeterince açıklanmıştır” ifadesine öğrencilerin verdiği cevaplar değerlendirildiğinde; Kadın Doğum ve Dâhiliye eğitimi için en çok “katılmıyorum” seçeneği, Halk Sağlığı, Adli Tıp ve Aile Hekimliği eğitimi programlarında ise en çok “kesinlikle katılıyorum” seçeneği ifade edilmiştir (Tablo 2) (Grafik 2).

Ankette yer alan “Öğretim üyeleri staj süresince sorulan soruları açık ve anlaşılır biçimde açıklamıştır” ifadesine öğrencilerin verdiği cevaplar değerlendirildiğinde; Kadın Doğum ve Pediyatri eğitimi için en çok “katılmıyorum” seçeneği, Dâhiliye ve Kardiyolojide en çok “kararsız” seçeneği ve diğer eğitim programlarında ise en çok “katılıyorum” seçeneği ifade edilmiştir (Tablo 3) (Grafik 3).

Ankette yer alan “Staj süresince öğrencilerin staja motivasyonu sağlanmıştır” ifadesine Öğrencilerin verdiği cevaplar değerlendirildiğinde; Kadın Doğum eğitimi için en çok “katılmıyorum”

seçeneği, Dâhiliye, Pediatri ve Kardiyolojide en çok “kararsız” seçeneği ve diğer eğitim programlarında ise en çok “katılıyorum” seçeneği ifade edilmiştir (Tablo 4) (Grafik 4).

Ankette yer alan “Bu staj süresince öğretim üyeleri öğrencilerle olumlu bir etkileşim kurabilmiştir” ifadesine Öğrencilerin verdiği cevaplar değerlendirildiğinde; Kadın Doğum eğitimi için en çok “katılmıyorum” seçeneği, Dâhiliye, Pediatri ve Kardiyolojide en çok “kararsız” seçeneği ve diğer eğitim programlarında ise en çok “katılıyorum” seçeneği ifade edilmiştir (Tablo 5) (Grafik 5).

Ankette yer alan “Staj dışı zamanda bu stajın hocalarına ulaşılabilmiştir” ifadesine öğrencilerin verdiği cevaplar değerlendirildiğinde; Kadın Doğum ve Pediatri eğitimi için en çok “katılmıyorum” seçeneği, Dâhiliye ve Kardiyolojide en çok “kararsız” seçeneği ve diğer eğitim programlarında ise en çok “katılıyorum” seçeneği ifade edilmiştir (Tablo 6) (Grafik 6).

Ankette yer alan “Bu staj süresince öğretim üyeleri, davranışları ile rol model olmuştur.” ifadesine öğrencilerin verdiği cevaplar değerlendirildiğinde; Kadın Doğum ve Pediatri eğitimi için en çok “katılmıyorum” seçeneği, Dâhiliye ve Kardiyolojide de en çok “kararsız”

seçeneği ve diğer eğitim programlarında ise en çok “katılıyorum” seçeneği ifade edilmiştir (Tablo 7) (Grafik 7).

Ankette yer alan “Bu staj süresince öğretim üyelerinin servis pratik uygulamaları verimli geçmiştir” ifadesine öğrencilerin verdiği cevaplar değerlendirildiğinde; Kadın Doğum ve Kardiyoloji eğitimi için en çok “katılmıyorum” seçeneği, Dâhiliye ve Pediatride “kararsız” seçeneği, diğer eğitim programlarında ise en çok “katılıyorum” seçeneği ifade edilmiştir (Tablo 8) (Grafik 8).

Ankette yer alan “Bu staj süresince öğretim üyelerinin hasta viziteleri verimli geçmiştir.” ifadesine öğrencilerin verdiği cevaplar değerlendirildiğinde; Kadın Doğum ve Kardiyoloji eğitimi için en çok “katılmıyorum” seçeneği, Dâhiliyede en çok “kararsız” seçeneği ve diğer eğitim programlarında ise en çok “katılıyorum” seçeneği ifade edilmiştir (Tablo 9) (Grafik 9).

Ankette yer alan “Staj süresi yeterli idi” ifadesine öğrencilerin verdiği cevaplar değerlendirildiğinde; Psikiyatri, Genel Cerrahi ve Adli Tıp eğitimi için en çok “katılıyorum” seçeneği, diğer eğitim programlarında ise en çok “katılmıyorum” seçeneği ifade edilmiştir (Tablo 10) (Grafik 10).

Ankette yer alan “Stajın verildiği kliniğin imkânları yeterli idi” ifadesine öğrencilerin verdiği cevaplar değerlendirildiğinde; Kadın doğum ve Pediatri eğitimi için en çok “katılmıyorum” seçeneği, Kardiyoloji ve Dâhiliyede en çok “kararsız” seçeneği, ve diğer eğitim programlarında ise en çok “katılıyorum” seçeneği ifade edilmiştir (Tablo 11) (Grafik 11).

Ankette yer alan “Bu staj sırasında öğrendiklerimi ilerideki meslek yaşamımda kullanacağımı düşünüyorum” ifadesine Öğrencilerin verdiği cevaplar değerlendirildiğinde; Kadın doğum eğitimi için en çok “katılmıyorum” seçeneği, Kardiyolojide “kararsız” seçeneği ve diğer eğitim programlarında ise en çok “katılıyorum” seçeneği ifade edilmiştir (Tablo 12) (Grafik 12).

Tablo 7. Soru 7: Bu staj süresince öğretim üyeleri, davranışları ile rol model olmuştur

	Acil Tıp (%)	Adli Tıp (%)	Aile Hekimliği (%)	Pediyatri (%)	Dahiliye (%)	Genel Cerrahi (%)	Halk Sağlığı (%)	Kadın Doğum (%)	Kardiyoloji (%)	Psikiyatri (%)
Hiç Katılmıyorum			11,1	10,9	10,4	6,7		18,9		
Katılmıyorum	7,4	6,7	3,7	17,4	16,7	2,2		18,9	27,3	11,4
Kararsız	11,1	6,7	14,8	19,6	35,4	13,3	9,1	16,2	18,2	20,0
Katılıyorum	51,9	20,0	44,4	37,0	33,3	35,6	40,9	27,0	31,8	42,9
Kesinlikle Katılıyorum	25,9	66,7	25,9	15,2	4,2	42,2	50,0	16,2	22,7	25,7

Tablo 8. Soru 8: Bu staj süresince öğretim üyelerinin servis pratik uygulamaları verimli geçmiştir

	Acil Tıp (%)	Adli Tıp (%)	Aile Hekimliği (%)	Pediyatri (%)	Dahiliye (%)	Genel Cerrahi (%)	Halk Sağlığı (%)	Kadın Doğum (%)	Kardiyoloji (%)	Psikiyatri (%)
Hiç Katılmıyorum			7,4	13,0	8,3	6,7		24,3	18,2	
Katılmıyorum			3,7	13,0	12,5	4,4		18,9	18,2	5,7
Kararsız	22,2	13,3	11,1	32,6	37,5	8,9		24,3	18,2	17,1
Katılıyorum	44,4	33,3	37,0	23,9	31,3	46,7	31,8	8,1	27,3	48,6
Kesinlikle Katılıyorum	33,3	53,3	33,3	13,0	10,4	33,3	63,6	24,3	18,2	28,6

Tablo 9. Soru 9: Bu staj süresince öğretim üyelerinin hasta viziteleri verimli geçmiştir

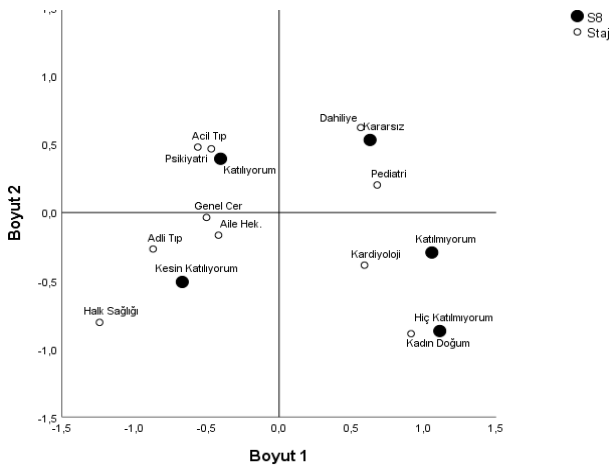
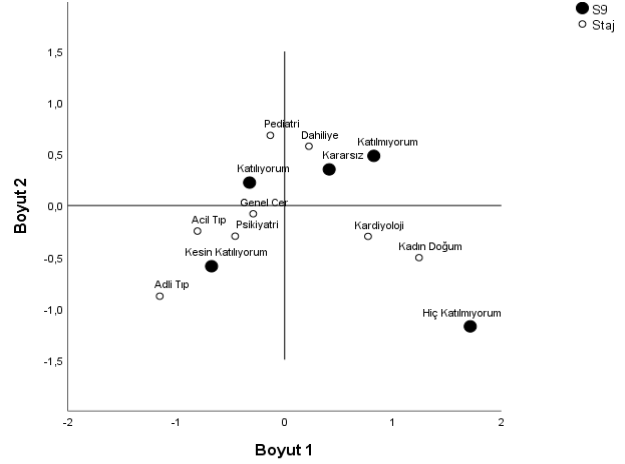
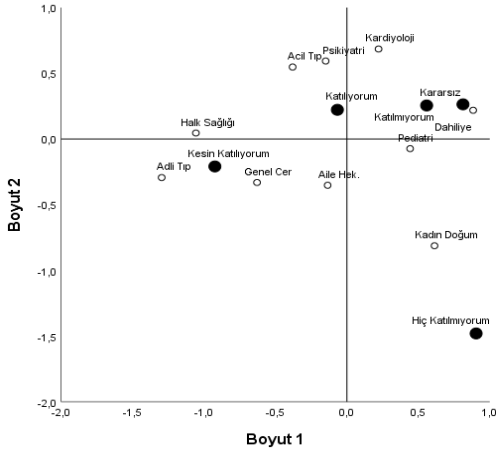
	Acil Tıp (%)	Adli Tıp (%)	Aile Hekimliği (%)	Pediyatri (%)	Dahiliye (%)	Genel Cerrahi (%)	Halk Sağlığı (%)	Kadın Doğum (%)	Kardiyoloji (%)	Psikiyatri (%)
Hiç Katılmıyorum					4,2	4,4		24,3	18,2	2,9
Katılmıyorum	3,7			15,2	14,6	4,4		18,9	18,2	2,9
Kararsız	7,4			19,6	29,2	20,0		27,0	18,2	20,0
Katılıyorum	51,9	46,7		50,0	39,6	44,4		18,9	31,8	37,1
Kesinlikle Katılıyorum	37,0	53,3		15,2	12,5	26,7		10,8	13,6	34,3

Tartışma

Çalışmamıza 72 intörn hekim katılmıştır. Sonuçlar genel olarak değerlendirildiğinde ilk 5 soruda (Staj süresi, aktiviteler, motivasyon, olumlu öğretim üyesi ilişkisi) Halk Sağlığı, Adli Tıp ve Aile Hekimliği stajları ile ilgili olarak çoğunlukla ‘kesinlikle katılıyorum ve katılıyorum’ seçenekleri, Kadın Hastalıkları ve Pediyatri stajlarında ise çoğunlukla ‘kesinlikle katılmıyorum ve katılmıyorum’ seçenekleri işaretlenmiştir. Öğretim üyeleri davranışları ile rol model olmuştur ifadesinde Adli Tıp ve Genel Cerrahi ön plana çıkarken, servis pratik ve hasta vizitelerinin verimliliği ile ilgili olan sorularda ise Kadın

Doğum ve Kardiyoloji stajlarında olumsuz ifadeler ön plana çıkmıştır. ‘Bu stajda öğrendiklerimi ileriki meslek yaşamımda kullanacağımı düşünüyorum’ ifadesine genel olarak tüm stajlarda ‘Katılıyorum ve Kesinlikle katılıyorum’ seçenekleri çoğunlukta işaretlenirken Kadın Doğum ve Kardiyoloji stajlarında ise olumsuz ifadeleri işaretleyenler diğer stajlardan fazladır.

Varkal ve ark. (2012) Tıp fakültelerinde psikiyatri eğitimine az önem verildiğini ve müfredata çok iyi entegre edilmemiş olduğunu belirtmişlerdir ve psikiyatri stajını bitirmiş öğrencilerin stajın hemen bütün safhaları hakkında düşüncelerini geri bildirimle aktarmalarını amaçlamışlardır. Sonuç olarak belki de her bir tıp fakültesinin kendi

koşullarına göre bir yaklaşım sergilemesi ve bunun için araştırmalar yapmasının daha uygun olacağını belirtmişlerdir (7). Bizim çalışmamızda ise Psikiyatri pratiklerinin ortalama (en çok “kararsız” seçeneğinin ifade edildiği) bir seviyesi olduğu söylenebilir.

Aslan ve ark. (2006) Ankara’da bir tıp fakültesinde eğitim alan intörn hekimlerin, son sınıftaki eğitimleri süresince eğitim aldıkları stajlar hakkındaki geri bildirimlerinin değerlendirmesini amaçlamışlardır. İntörn hekimlerin son sınıfta aldıkları stajlarla ilgili geri bildirimlerini değerlendirdiklerinde; öğrenciler, fiziki şartlarını en olumlu buldukları stajı Halk Sağlığı, pratik eğitimi ve eğitime katkı sağlama koşullarını en olumlu buldukları stajı Acil olarak belirtmişlerdir. Yine öğrenciler iş yükü açısından en yoğun olarak değerlendirdikleri stajları Kadın Hastalıkları ve Doğum, Pediatri ve İç Hastalıkları stajları olarak belirtmişlerdir (8). Çalışmamızda öğrencilerimizden alınan geri bildirimler değerlendirildiğinde, servis pratiklerinin ve hasta ziyaretlerinin yararlı geçtiğini belirttikleri stajların Acil Tıp ve Psikiyatri olduğu ve pratiklerin/hasta ziyaretlerinin yararlı geçmediği stajlarında Kadın Doğum ve Kardiyoloji olduğu

görülmektedir. Buradan hareketle iş yükü artan bölümlerden alınan geri bildirimlerin olumsuz olma ihtimalinin yüksek olduğu kanaatindeyiz.

Sonuçlarımıza göre tıp eğitimi içerisinde önemli yer kaplayan bölümlerden olan Kadın Hastalıkları ve Doğum, İç Hastalıkları, Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları ve Kardiyoloji eğitimlerine dair olumsuz yönde geri bildirimler alınmıştır. Özellikle, Kadın Hastalıkları ve Doğum eğitimi için verilen cevaplar incelendiğinde; eğitimde öğretilenlerin, ilerideki meslek yaşamlarında kullanılmayacağı yönünde görüş bildirimleri dikkat çekici bulunmuştur. Buradan anlaşılan stajda daha çok iş yükünün azaltılmasına dair işlerin yapıldığı, mesleğe dair pratik eğitimin ikinci planda tutulduğudur. Buna ilaveten Kadın Hastalıkları ve Doğum, Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları ve Kardiyoloji eğitimleri ile ilgili olarak, hasta ziyaretlerinin ve öğretim üyelerinin servis pratik uygulamalarının verimli geçmediği görülmüştür. Yukarıda belirtilen olumsuzluklar için fakülte yönetimine ‘İntörn Yönergesi’nin yazılmasının uygun olacağı iletilmiştir. Yönerge ile öğrencilerin görev tanımlarını daha açık şekilde belirtilmesi ve öğretim üyelerinin öğrencilere karşı sorumluluklarının tanımlanması hedeflenmektedir.

Öğrencilerin mezun olup pratisyen hekim olduklarında en çok karşılaştıkları; Aile Hekimliği, Acil ve Adli Hekimlik pratiklerinde ise tüm sorularda olumlu geri dönüşler alınmıştır.

Tanımlayıcı istatistikler ve grafiklerden elde edilen sonuçlara göre intörn hekim görüşlerinin eğitim programı türüne göre farklı olduğu görülmüştür. Alınan olumlu ve olumsuz geri bildirimler, ilgili bölümler ile paylaşılmış ve koordinatörler toplantısında görüşülmüştür.

Tıp fakültesi 6. sınıf eğitiminin değerlendirilmesi, iyileştirilmesi ve verilen değer artırılması tıp eğitimine büyük katkılar sağlayacaktır. Tıp fakültelerinden mezun olan hekimlerin %90’ı

Tablo 10. Soru 10: Staj süresi yeterli idi

	Acil Tıp (%)	Adli Tıp (%)	Aile Hekimliği (%)	Pediatri (%)	Dahiliye (%)	Genel Cerrahi (%)	Halk Sağlığı (%)	Kadın Doğum (%)	Kardiyoloji (%)	Psikiyatri (%)
Hiç Katılmıyorum			3,7		2,1		9,1	5,4		
Katılmıyorum		6,7		6,5	6,3		9,1			2,9
Kararsız	14,8	6,7	7,4	8,7	12,5	6,7	9,1	13,5	18,2	2,9
Katılıyorum	33,3	20,0	29,6	43,5	39,6	62,2	22,7	29,7	31,8	51,4
Kesinlikle Katılıyorum	48,1	66,7	59,3	41,3	37,5	31,1	59,1	48,6	50,0	42,9

Tablo 11. Soru 11: Stajın verildiği kliniğin imkânları yeterli idi

	Acil Tıp (%)	Adli Tıp (%)	Aile Hekimliği (%)	Pediatri (%)	Dahiliye (%)	Genel Cerrahi (%)	Halk Sağlığı (%)	Kadın Doğum (%)	Kardiyoloji (%)	Psikiyatri (%)
Hiç Katılmıyorum		6,7	7,4	6,5	10,4	2,2		13,5		
Katılmıyorum	37,0		11,1	17,4	16,7	4,4		16,2	13,6	5,7
Kararsız	37,0	13,3	3,7	26,1	43,8	13,3	4,5	21,6	40,9	14,3
Katılıyorum	25,9	26,7	51,9	39,1	18,8	60,0	50,0	24,3	27,3	42,9
Kesinlikle Katılıyorum		53,3	25,9	10,9	10,4	20,0	45,5	24,3	18,2	37,1

Tablo 12. Soru 12: Bu staj sırasında öğrendiklerimi ilerideki meslek yaşamımda kullanacağımı düşünüyorum

	Acil Tıp (%)	Adli Tıp (%)	Aile Hekimliği (%)	Pediatri (%)	Dahiliye (%)	Genel Cerrahi (%)	Halk Sağlığı (%)	Kadın Doğum (%)	Kardiyoloji (%)	Psikiyatri (%)
Hiç Katılmıyorum			11,1	4,3	2,1	4,4		16,2	4,5	
Katılmıyorum			3,7	10,9	12,5			10,8	18,2	
Kararsız	7,4	6,7	11,1	15,2	14,6	6,7	4,5	27,0	13,6	17,1
Katılıyorum	25,9	20,0	33,3	52,2	43,8	64,4	31,8	35,1	40,9	51,4
Kesinlikle Katılıyorum	66,7	73,3	40,7	17,4	27,1	24,4	63,6	10,8	22,7	31,4

pratisyen hekim olmakta ve genellikle birinci basamak sağlık kuruluşlarında ömür boyu hekimliğini sürdürmektedir (8). Bu sebeple birinci basamak sağlık kuruluşlarına bilgi ve becerileri gelişmiş olan yetkin hekim yetiştirmek önemlidir.

Kaliteli eğitimin en önemli simgelerinden biri alınan eğitimin düzeyi ve standardizasyonun sağlanmış olmasıdır (9). Bu amaçla son yıllarda tıp fakültelerinde program değerlendirme süreçlerindeki iyileştirmelerle öğrencilerden geri bildirim alma sıklığı ve niteliği artmıştır (10).

Alınan geri bildirimlerin program değerlendirmeye katkıda bulunacağı, verilen eğitimin geliştirilmesini sağlayarak mezuniyet öncesi eğitimin kalitesinin artacağı belirtilmektedir (11). İntörn hekimlik dönemi, mezuniyet öncesi eğitimin son yılı olduğundan, bu dönemde alınan geri bildirimlerden hareketle yapılacak olan düzenlemelerin ve giderilecek olan aksaklıkların nihai başarıya büyük bir katkısının olacağı inancındayız.

Kaynaklar

1. Wiggins, G. (2012). Seven keys to effective feedback 2012; 70(1): 11-16.
2. Van De Ridder, J. M., Stokking, K. M., McGaghie, W. C., & Ten Cate, O. T. J. (2008). What is feedback in clinical education?. Medical education 42(2): 189-197.
3. Ende, J. Feedback in clinical medical education. Jama 1983; 250(6): 777-781.
4. Cantillon, P., & Sargeant, J. (2008). Giving feedback in clinical settings. Bmj, 337, a1961
5. Veloski J, Boex JR, Grasberger MJ, Evans A, Wolfson DB. Systematic review of the literature on assessment, feedback and physicians clinical performance. Med Teacher 2006; 28: 117-28.
6. Greenacre M.J. Correspondence analysis. London: Academic Press 1984.
7. Varkal M, Yüksek E, Demirel Ö, Çağlar N, Eliüşük N, Gökdoğan P, Özansur E, Emül, M. Psikiyatri Stajını Tamamlamış Tıp Fakültesi Öğrencilerinin Staj Eğitimi Hakkındaki Görüşleri. Journal of Mood Disorders 2012; 2(3): 102-108.
8. Aslan S , Bideci A , Özkan S , Türkçüoğlu S , Çakır N , Dursun A , Tunaoğlu S . Bir tıp fakültesindeki intern doktorların dönem 6 eğitimleri süresince aldıkları stajlar hakkındaki geribildirimlerinin değerlendirilmesi. Tıp Eğitimi Dünyası 2006; 26-19.
9. Bakioğlu, A., & Baltacı, R. (2010). Akreditasyon: eğitimde kalite. Nobel Yayın Dağıtım.
10. Mezuniyet öncesi Tıp eğitimi Ulusal Standartları 2018, <http://tepdad.org.tr/uploads/files/Belgeler%20ve%20formlar/5word-MOTE%202018%20STANDARTLARI.pdf> , (Son Erişim Tarihi:15.03.2020)
11. Sarıkaya Ö, Gülpınar M. A., Keklik D, & Kalaça, S. (2002). Öğrencilerin sesini dinlemek: Eğitimin öğrenciler tarafından değerlendirilmesi. Tıp Eğitimi Dünyası 9(9).